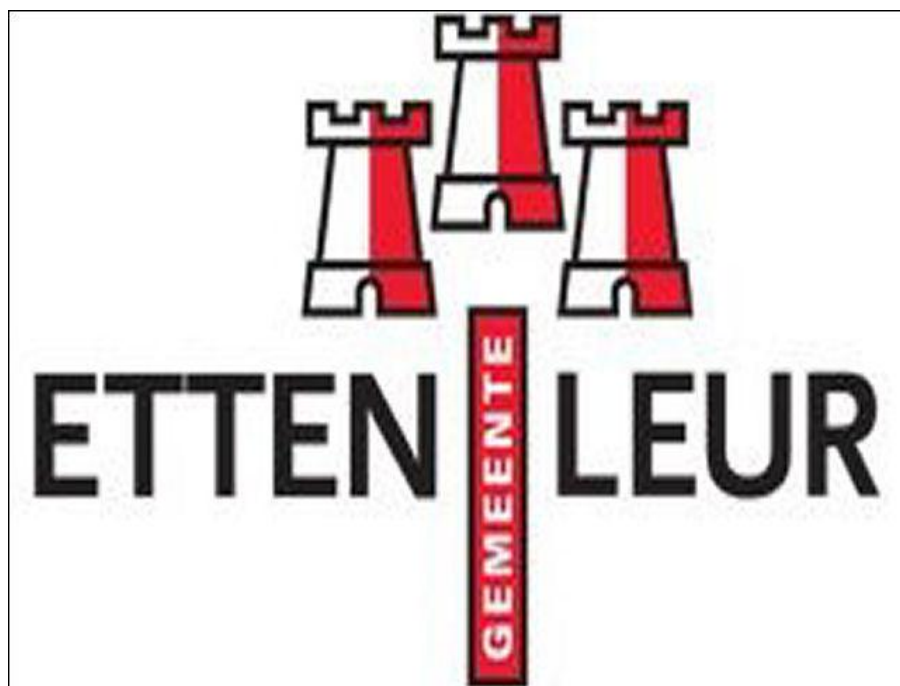

Inventarisatie- en Maatwerkplan Aanpak van Zwerfafval

Gemeente Etten-Leur

Status : Definitief
Documenttitel : Inventarisatie en Maatwerkplan voor de aanpak van Zwerfafval in Schoolomgeving KMC, buitengebied en Winkelcentrum

Opdrachtgever : Agentschap NL / Gemeente Etten-Leur
Contactpersoon : De heer W. Welvaarts, Mevrouw. A., Selbach

Projectleider : Mevrouw N. Heuvver

Projectcode : Perceel 1 Zwerfafval
Versie : 2

Plaats : Rotterdam
Datum : 10 april 2012

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doelstelling	5
1.3 Aanpak	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Algemene indruk	7
2.1 Algemeen.....	7
2.2 Gebiedsafbakening.....	8
2.3 Schouwresultaten	9
3. Inventarisatie	11
3.1 Zwerfafvalbeleid	11
3.2 Reinigingsbeleid	11
3.3 Monitoring	12
3.4 Voorzieningen	13
3.5 Participatie	14
3.6 Communicatie	15
3.7 Handhaving	18
4. Maatwerkplan	19
4.1 Inleiding	19
4.2 Maatregelen en acties	19
5. Overdracht naar uitvoering	23
6. Bronnen	24
7. Bijlagen	25
Contactpersonen	25

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het actieprogramma Gemeente Schoon komt voort uit het Focusprogramma Zwerfafval 2010-2012 en biedt gemeenten ondersteuning en instrumenten bij de structurele aanpak van zwerfafval problematiek. Zwerfafval is daarbij gedefinieerd als zijnde klein afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn of door direct toedoen of nalatigheid van mensen op dit plaatsen is terechtgekomen. Illegaal gedumpt afval (grof vuil) valt hierbuiten. Uit onderzoek blijkt dat jongeren, verkeersdeelnemers en recreanten de belangrijkste veroorzakers zijn van zwerfafval.

Het Focusprogramma moet ervoor zorgen dat Nederland over drie jaar aantoonbaar schoner is. Extra aandacht krijgen de focusgebieden, waarvan uit monitoring blijkt dat ze sterker vervuild zijn dan andere gebieden of de complete zwerfafval beleving sterk beïnvloeden. Het gaat daarbij om OV-gebieden, de omgeving van onderwijsinstellingen en binnensteden/winkelgebieden.

In het deelprogramma Gemeente Schoon stimuleert en ondersteunt Agentschap NL Milieu en Leefomgeving beheerders van de openbare ruimte bij de aanpak van zwerfafval. Agentschap NL biedt hierbij middels de inzet van adviesbureau's ondersteuning van gemeenten waarbij de analysefase eenduidig is in opzet. De onderverdeling is daarbij als volgt:

Fase 1

De voorbereiding. De adviesbureaus ontvangen van Agentschap NL potentiële deelnemers en maken een eerste afspraak met de gemeenten.

Fase 2

Inventariseren huidige situatie bij de gemeente. Bij de geselecteerde gemeenten zijn er al vaak maatregelen uitgevoerd die meer of minder effectief zijn en er zijn contacten met organisaties en partijen. De adviesbureaus bespreken met de gemeente; beleid en organisatie, monitoring, reiniging, participatie en communicatie. Ook wordt gekeken naar de reeds genomen acties, ervaringen en ambities. Ook behoort een bezoek aan het gebied tot de mogelijkheden.

Fase 3

Analyseren van de informatie en formuleren van oplossingen. Op basis van de aangeleverde informatie wordt een concept maatwerkplan opgesteld met daarin enkele concrete en bruikbare maatregelen vanuit de toolkit van Gemeente Schoon.

Fase 4

Opstellen Maatwerkplan. Afronding van het plan op basis van feedback van de gemeente. Concreet en SMART-doelstellingen op basis van de toolkit van Gemeente Schoon.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit maatwerkplan is handvatten aan te reiken ter vermindering van de overlast door zwerfafval in de Gemeente Etten-Leur, in het buitengebied, vanaf het punt Schuitemaatsjaagpad/Rijsbergseweg naar scholengemeenschap KSE op de Stijn Streuvelslaan 42. Dit betreft de zogenaamde snoeproute. Vlakbij de schoogemeenschap KSE is het winkelplein Kerkwerve gesitueerd. Besloten is om ook dit winkelplein op te nemen in dit maatwerkplan.

1.3 Aanpak

Op 9 december 2011 heeft een kennismakingsgesprek plaatsgevonden tussen Natascha Heuver en Thea Soetendaal van de Zakenpartner en Wil Welvaarts en Annelieke Selbach van de gemeente. Naar aanleiding van dit gesprek heeft de gemeente op 31 januari jl. de wens uitgesproken om in het buitengebied het probleem m.b.t. het zwerfafval aan te pakken. Op 9 februari jl. heeft een schouw plaatsgevonden en zijn relevante documenten beschikbaar gesteld over het huidige beleid en uitvoering van de aanpak van het zwerfafval.

Op basis van de uitkomsten van deze analyse kan de gemeente Etten-Leur ervoor kiezen om deel te nemen aan een of meer themaprojecten van Agentschap NL. Per thema biedt Agentschap NL meerdere trajecten en projecten, speciaal bedoeld voor projectleiders en beleidsmedewerkers van gemeenten. Een overzicht van deze themaprojecten is als bijlage opgenomen.

1.4 Leeswijzer

Dit rapport doet verslag van de inventarisatie die heeft plaats gevonden rondom de huidige situatie op het gebied van zwerfafvalbeleid in het buitengebied naar de school KSE en winkelplein Kerkwerve. In deze inventarisatie zijn de volgende aspecten meegenomen:

- Zwerfafvalbeleid;
- Voorzieningen;
- Reinigingsbeleid;
- Monitoring;
- Participatie;
- Communicatie;
- Handhaving.

In hoofdstuk 2 worden een algemene indruk gegeven van het gebied waarin aan de hand van de gebiedsschouw de meest opvallende zaken worden beschreven. In hoofdstuk 3 worden de aspecten aan de hand van een korte beschrijving verder uitgewerkt. Op basis van de pluspunten en knelpunten worden concrete adviezen gegeven. In hoofdstuk 4 worden de adviezen verwerkt tot het maatwerkplan.

Dit maatwerkplan zal mogelijk worden gebruikt door een andere adviespartij of de gemeente zelf waarvoor in hoofdstuk 5 handvatten voor de opvolging tot uitvoering worden gegeven. Tot slot vindt u in hoofdstuk 6 de bronnen die voor het opstellen van het maatwerkplan zijn gebruikt.

2. Algemene indruk

2.1 Algemeen

Zwerfafval is afval dat is weggegooid of achtergelaten op plaatsen die daar niet voor zijn bestemd, zoals op straat, in de berm of het op het strand. Het bestaat vooral uit blikjes, flesjes, wikkels, patatbakjes, sigarettenpeuken, kauwgomresten, kranten en folders.

In 2010 hebben de bezuinigingen geleid tot versobering van het kwaliteitsbeleid van de openbare ruimte. De prioriteiten moesten verlegd worden waardoor er momenteel geen handhaving is op het zwerfafval,

De gemeente werkt met zogenaamde wijkteams. Behalve het beheren, verzorgen en verbeteren van de woonwijken, is een belangrijke doelstelling van het werken met de genoemde teams: het betrekken van de inwoners bij de eigen woonomgeving. De wijkopzichter maakt prestatieafspraken met zijn team.

In de verschillende gebieden zijn buurtschappen actief. Buurtschappen zijn actieve bewoners die weten wat in hun buurt speelt en die samen met de gemeente verschillende knelpunten structureel proberen aan te pakken.

In verband met bezuinigingen probeert de gemeente met minimaal budget aandacht te geven aan de zwerfafvalproblematiek, zoals de schoonmaakacties.

De schoonmaak actie “Etten-Leur aan kant” wordt elk jaar opgezet om de betrokkenheid van inwoners van Etten-Leur bij het schoonhouden van de openbare ruimte te stimuleren. De belangrijkste actie was het daadwerkelijk verwijderen van zwerfvuil van de straat en uit het plantsoen.

Tijdens zo'n actieweek worden diverse werkzaamheden en projecten uitgevoerd op het gebied van de netheid van de openbare ruimte. Een dergelijke grootschalige actie kost wel veel energie en tijd. Er is daarom besloten om vanaf 2009 aan te haken bij de landelijke schoonmaakdag van Stichting Nederland Schoon.

In 2010 en 2011 is aangesloten bij de landelijke Opschoondag. Ook in maart 2012 wordt er aangehaakt bij de week van Nederland Schoon. Hiervoor zijn met verschillende scholen afspraken gemaakt.

De opschoondag /-week is een samenwerking tussen Stadsbeheer en Buurtbeheer.

In het buitengebied ligt de kwaliteit gemiddeld gezien voor alle aspecten boven het gewenste niveau 'sober'. Dit geldt echter niet voor alle aspecten. Voor de vuil is het niveau onder het acceptabele.

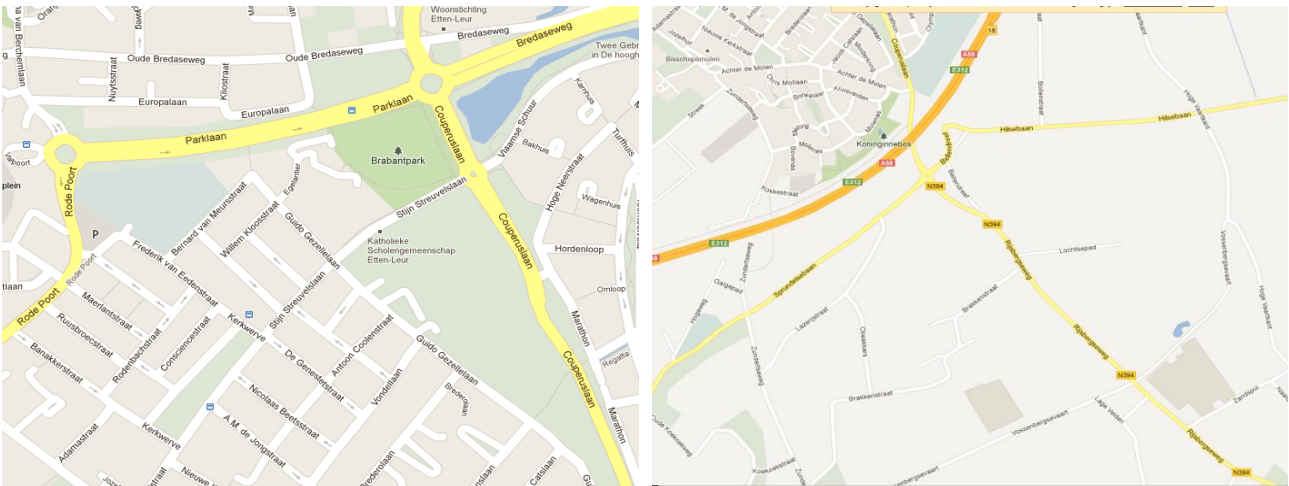
De budgetten van diverse onderdelen van het onderhoud openbaar gebied verlaagd.

Ondanks de tot nu toe genomen standpunten en maatregelen heeft de gemeente Etten-Leur aangegeven graag het zwerfafval in het buitengebied waar de schoolgemeenschap KSE en het winkelplein Kerkwerve ligt, terug te willen

dringen.

2.2 Gebiedsafbakening

Vanaf de kruising Schuitvaardjaagdpad/Rijswergseberg loopt de route naar de wijk Banakkers waar de Schoolgemeenschap KSE gesitueerd is. Dit is een route die dikwijls door de scholieren wordt gefietst/gelopen. In de wijk Banakkers, op ca. 500 meter van de schoolgemeenschap KSE, ligt het winkelplein Kerkwerve. Winkelplein Kerkwerve is een kleinschalig buurtwinkelcentrum met dagelijkse voorzieningen. Met een supermarkt en een snackbaar is er genoeg voeding voor zwerfafval

2.3 Schouwresultaten

Samen met Wil Welvaarts van Stadsbeheer en Annelieke Selbach van Wijkzaken heeft een rondleiding plaatsgevonden vanaf het punt Schuitemaardjaagpad/ Rijsbergseweg naar de Schoolgemeenschap KSE. En vanaf de KSE naar het winkelplein Kerkwerve.

Een impressie van een aantal kenmerkende situaties:

Langs de Rijsbergseweg ligt veel afval op de groenstroken en in de sloot van de wandelaars en fietsers. Langs de gehele weg zijn geen prullenbakken aanwezig.

Rondom het gebouw van KSE verzamelt zich veel zwerfafval in de vorm van melkpakjes, flesjes en papier.

Op ca. 500 meter afstand van de KSE ligt het winkelplein Kerkwerve. Rondom het winkelplein, in de groenstroken en de struiken ligt veel zwerfafval.

Rond het winkelplein staan afvalbakken van de gemeente, die een verrommelde aanblik bieden.

Bij de ingang van de C1000 staan afvalbakken van Nederland Schoon. De C1000 is neemt vaak initiatief op het gebied van terugdringen van vervuiling.

Ook op het geasfalteerde gedeelte van het plein een relatief hoge verzuilingsgraad waarneembaar.

3. Inventarisatie

3.1 Zwerfafvalbeleid

Analyse

Gemeente Etten-Leur hanteert frequentiegestuurd reinigingsbeleid. Er zijn afspraken vastgelegd over de reinigingsfrequentie.

Ontstaan zwerfafval.

De route vanaf Schuivevaartjaagpad/Rijsbergseweg naar de wijk Banakkers waar de KSE ligt, en vanaf dat punt naar het winkelplein Kerkwerve kan bestempeld worden als zogenaamde snoeproute. Dit is de route die scholieren fietsen/lopen naar en van school en die onderweg hun zwerfafval op straat laten belanden.

Ook het winkelende publiek zorgt ervoor, dan ondanks de aanwezigheid van de afvalbakken, er nog te veel afval in de bosjes beland, glas naast afvalbak geplaatst wordt en bijplaatsing van plastic plaats vindt.

Pluspunten

- De gemeente Etten-Leur voert naast periodieke schouwronde ook regelmatig enquêtes onder bewoners om in beeld te brengen hoe inwoners de kwaliteit van de openbare ruimte ervaren
- De gemeente werkt wijkgericht met de wijkteams.
- De wijkopzichters maken resultatenafspraken met hun team. Er zijn zogenaamde buurtschappen actief

Verbeterpunten

- Meer aandacht voor preventie zwerfafval door onder andere publieksvoorlichting en extra voorzieningen.
- Eigen verantwoordelijk ondernemers stimuleren bij aanpak zwerfafval problematiek

3.2 Reiniging (hoe vindt het plaats, door wie en hoe vaak)

In de woonwijken worden de afvalbakjes gemiddeld twee maal per week gecontroleerd en waar nodig leeggemaakt. Zwerfafval nabij de afvalbakjes wordt hierbij ook opgeruimd.

Eén maal per maand wordt een rondje zwerfafval ruimen door de wijk gemaakt. Gemiddeld worden er één keer per maand alle straten geveegd.

In het centrumgebied waarbij de Kerkwerve ook tot behoort worden de afvalbakjes dagelijks (inclusief zaterdagmorgen) gecontroleerd en waar nodig leeggemaakt.

Tevens wordt hierbij het zwerfvuil rondom de afvalbakjes en de ondergrondse containers handmatig opgeruimd.

In de omgeving van de Kerkwerve wordt wekelijks door een aantal vrijwilligers het zwerfvuil geruimd en verzameld.

Met de veegwagen wordt hier gemiddeld drie keer per week geveegd.

Het buitengebied worden de afvalbakjes wekelijks gecontroleerd en waar nodig leeggemaakt.

Zwerfafval nabij de afvalbakjes wordt hierbij ook opgeruimd.

Indien nodig wordt er op de schoolfietsroutes wekelijks het zwerfafval geruimd.

De Rijsbegseweg is in beheer bij de Provincie, dus hier wordt het zwerfafval niet door de gemeente geruimd.

Drie keer per jaar worden er schouwronden uitgevoerd door een extern bedrijf die de normen van Nederland Schoon hanteert.

Verbeterpunten

Zichtbaar reinigen. Laat zien dat er schoongemaakt wordt. In veel gemeenten wordt veelal gereinigd met een veegmachine en weinig handmatig. Toch heeft dit handmatige reinigen een groot effect op het gedrag en de beleving van mensen op straat. Doordat zij zien dat er schoongemaakt wordt zijn ze minder geneigd iets op straat te gooien en bovendien hebben ze ook het gevoel dat er veel aan gebeurt, wat positief werkt op de beleving.

3.3 Monitoring

De gemeente Etten-Leur doet periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Dit geschiedt langs twee sporen:

- Het verzamelen van feitelijke gegevens over prestaties van de gemeentelijke organisatie;
- Een onderzoek naar de ervaringen en het oordeel van de burgers.

Een enquête onder burgers geeft inzicht in de ervaringen en meningen van burgers over een breed scala aan onderwerpen, onder andere de openbare ruimte. Een jaarlijkse analyse van de geregistreerde meldingen en klachten en de schouwrondes van de openbare ruimte geeft inzicht in de feitelijke gegevens.

Naast de hieronder genoemde schouw vinden er nog jaarlijks schouwen plaats op initiatief van de wijkverenigingen, welke gehouden worden in het bijzijn van een wethouder. De hieruit geconstateerde gebreken worden veelal opgenomen onder "Melding woon- en leefomgeving". Om het gerealiseerde kwaliteitsniveau te toetsen aan het door de raad vastgestelde niveau, worden jaarlijks enkele schouwronden uitgevoerd.

Tot en met 2009 werden er in het voor- en najaar door de opzichters van de afdeling Stadsbeheer schouwronden uitgevoerd op het gebied van netheid en kort cyclisch onderhoud. Daarnaast werd er door een externe partij een grote schouwronde uitgevoerd, waarbij er ook naar de technische staat van onder andere verhardingen en groen gekeken werd. Aangezien het niet objectief is als de opzichters hun eigen werk gaan inspecteren en controleren is ervoor gekozen om vanaf 2010 deze werkwijze aan te passen. Daarnaast wordt bijvoorbeeld de technische staat van de verhardingen ook geïnspecteerd tijdens de algemene wegininspecties.

Na het opnieuw peilen van de wensen, behoeften en eisen is besloten om per jaar minstens drie middelgrote schouwronden uit te laten voeren door een externe partij. Hierbij worden alle aspecten van de openbare ruimte bekeken, maar wordt er minder ingegaan op de details.

3.4 Voorzieningen

Ten aanzien van de afvalbakken wordt door de gemeente opgemerkt dat het belangrijk is om een afvalbak op de juiste plaats te plaatsen en tevens tijdig te ledigen. Als een afvalbak op een plaats staat waar weinig of geen afval in gedeponeerd wordt, wordt de afvalbak verplaatst naar een locatie waar meer aanbod van vuil is. Tevens is de ervaring bij de gemeente dat te veel afvalbakken op een bepaalde locatie de omgeving sneller vervuild door zwerfafval. Sinds 2005 zijn er meer afvalbakken geplaatst i.v.m. uitbreiding van wijken, aanbod van veel vuil op een bepaalde plaats, reconstructies, verzoeken van burgers enz.

Analyse

Route Rijsbergseweg-KSE

Een van de randvoorwaarden bij de aanpak van zwerfafval is het plaatsen van voldoende en goed bruikbare afvalbakken. Echter is het in het geval van een buitengebied/natuurgebied is het juist verstandig om geen afvalbakken te plaatsen omdat de afvalbakken vervuiling aan kan trekken. Een fietser stapt in de praktijk niet van zijn fiets af om het afval in de afvalbak te gooien, maar gooit het er al fietsend in. Dit resulteert in afval dat naast de prullenbakken belandt. In dit geval is het verstandig om andere maatregelen.

Verbeterpunten

- Ontwikkelen van een tekstplaatje of een tegel met een (soortgelijke) test: "Geen bak, hou het afval op zak"
- Blikvanger daagt en nodigt het publiek uit om blikjes en dergelijke gericht weg te gooien. De inhoud maakt duidelijk hoeveel vuil er zonder de Blikvanger in het milieu terecht zou zijn gekomen. Natuur- en milieubehoud wordt zo zichtbaar voor het publiek. Het heeft echter ook een opvoedend aspect: de inhoud maakt duidelijk hoeveel vuil er zonder de Blikvanger in het milieu terecht zou zijn gekomen. Natuur- en milieubehoud wordt zo zichtbaar voor het publiek

Winkelplein Kerkwerve

Er staan voldoende afvalbakken echter zien ze er sterk verouderd uit, staan ze schuin en geven een rommelige aanblik. Supermarkt C1000 is een betrokken ondernemer die een bak van Nederland Schoon voor de ingang heeft staan. Tijdens de bijeenkomst voor de omwonende van de Kerkwerve en de ondernemers hebben de aanwezigen aangegeven last te hebben van hondenpoep, zwerfafval in bosjes, glas naast afvalbak en bijplaatsing van plastic.

Pluspunten

- Voldoende afvalbakken
- Aanwezigheid van Nederland Schoon afvalbakken bij de C1000

Verbeterpunten

- Vervangen afvalbakken
- Ondernemers stimuleren om extra afvalbakken te plaatsen bijvoorbeeld van Nederland Schoon
- Uitdelen van kauwgom-wraps. Een goedkopere manier om de strijd aan te gaan tegen kauwgom op straat en bovendien een uitstekend middel als reclame-uiting voor de winkeliers of winkeliersvereniging.

3.5 Participatie

Analyse

Participatie met winkeliers en school bij de gemeentelijke zwerfafvalaanpak is onontbeerlijk. Gezamenlijk optreden leidt tot gedeelte verantwoordelijkheid en betere resultaten.

Eens schone omgeving is niet alleen in het belang van de gemeente. Ook ondernemers en winkelend publiek hebben belang bij een prettige leefomgeving. Een schone leefomgeving geeft ook een gevoel van veiligheid. De praktijk wijst uit dat een vervuilde omgeving uitnodigt tot verdergaande verloedering en criminaliteit. Het spreekt dan ook voor zich dat het schoon maken en houden van een winkelgebied of een openbaar gebied/schoolomgeving een gezamenlijk belang is van een winkeliers, scholieren en de gemeente.

Een randvoorwaarden voor ene succesvolle participatie van ondernemers en de school is het creëren van bewustwording en betrokkenheid. Dit kan bereikt worden door inzet van de juiste communicatiemiddelen. Daarnaast hebben ondernemers een wettelijke verantwoordelijkheid voor het schoon houden van hun eigen stoep.

Activiteitenbesluit Artikel 2.13

Degene die de inrichting drijft verwijdt zo vaak als nodig etenswaren, verpakkingen, sport- of spelmateriaal, of andere materialen die uit de inrichting afkomstig zijn of voor de inrichting zijn bestemd binnen een straal van 25 meter van de inrichting.

De KSE heeft op 8 maart 2012 een convenant afgesloten met de gemeente om 6 keer per jaar de omgeving van de school en iets daarbuiten (schoolroutes) schoon te houden in het kader van maatschappelijke stage.

Op het winkelplein Kerkwerve is C1000 een betrokken ondernemer. Ook is de buurtschap in de wijk actief. Toch is de huidige betrokkenheid niet genoeg om de problematiek rondom het zwerfafval terug te dringen en is er meer samenwerking tussen de partijen gewenst.

Rijsbergseweg – KSE

Pluspunten

- Aankomend convenant tussen de school en de gemeente waarin afspraken worden vastgelegd over het schoonhouden van de omgeving

Verbeterpunten

- Verhoog betrokkenheid van de scholieren door ze uit te nodigen voor de schouwronde van de gemeente.
- Laat de school afspraken maken met C1000 en de snackbar (zie voorbeeld hoofdstuk 4, maatregelenplan)
- Laat de school gerichte preventieve acties organiseren
- Laat de school beschikbare (via de gemeente school) lesmateriaal gebruiken voor de voorlichting van de scholieren

Winkelplein Kerkwerve

Pluspunten

- Betrokkenheid C1000
- Overlegstructuur met ondernemers en bewoners

Verbeterpunten

- Maak afspraken met betrekking tot de medeverantwoordelijkheid voor ondernemers ten aanzien van het voorkomen en opruimen van zwerfafval. Zet 'schoon' als aandachtspunt op de agenda en maak de projectgroep verantwoordelijk voor de aanpak van dit thema
- Laat de ondernemers gerichte preventieve en schoonmaakacties organiseren op basis van integrale onderlinge samenwerking
- Verhoog betrokkenheid van ondernemers door hen uit te nodigen voor de schouwrondes van de gemeente.
- Een dag lang extra accent leggen op de voorlichting aan ondernemers en publiek over het gezamenlijke belang van de schone omgeving en de regels over het zwerfafval. Dit om bewustwording te creëren. Campagnemateriaal is beschikbaar op www.gemeenteschoon.nl

3.6 Communicatie

Analyse

Voor de aanpak van zwerfafval is communicatie onontbeerlijk. Het is een instrument bij uitstek dat ingezet kan worden om bewustwording te creëren voor de bestrijding van zwerfafval. Ook draagt communicatie bij aan het de participatie tussen gemeente, bewoners, ondernemers en scholen. Het vergroot het draagvlak voor de keuzes die de gemeente Hoogeveen maakt ten aanzien van het zwerfafval beleid en vergroot de betrokkenheid bij bewoners en ondernemers voor de uitvoering van het beleid. De inzet van de juiste communicatiemiddelen resulteert in een gedragsverandering waardoor minder zwerfafval in de openbare ruimte terecht komt.

Ter behoeve van gedragsverandering is het noodzakelijk dat de gemeente de verschillende partijen in ieder geval preventief informeert over het doel van de zwerfafval aanpak en de voordelen die het de betrokken partijen moet opleveren. Deze gerichte kennisverspreiding moet leiden tot de gewenste houding te opzichte van de zwerfafval aanpak en moet uiteindelijk leiden tot het gewenste gedrag, namelijk het leveren van een bijdrage aan het schoonmaken en structureel schoonhouden van het winkelgebied.

Communicatie is een essentieel onderdeel van een integraal beleid. Het vraagt om een gezamenlijk optreden met als uiteindelijke doel een gedragsverandering in de aanpak van zwerfafval te realiseren. Enerzijds is communicatie een uitstekend instrument om doelgroepen zicht te bieden op de inspanningen van de gemeente in relatie tot aanpak van zwerfafval. Anderzijds is het een middel om duidelijk te maken dat het delen van verantwoordelijkheid absolute noodzaak

is.

Tussen de gemeente, de bewoners, ondernemers en de school is er een direct contact. Ook worden er in het kader van de Nationale Opschoondag gezamenlijke acties georganiseerd. Dit is een goede basis om de samenwerking verder uit te breiden met de onderstaande suggesties:

Publieksgerichte acties

De gemeente kan inzetten op het bevorderen van het bewustzijn bij publiek en het belonen van goed gedrag. Dit kan in de vorm van ludieke acties worden gedaan. Zowel gekoppeld aan de week van Nederland Schoon, als aanhakend bij andere evenementen.

Nederland Schoon

Jaarlijks organiseert Nederland Schoon een landelijke Opschoondag. Vanuit Nederland Schoon worden materialen en middelen in de vorm van hesjes grijpers en posters geboden om in samenwerking met ondernemers, inwoners en scholieren een vuist te maken tegen zwerfafval. Daarnaast ondersteunt Nederland Schoon het beperken van afval tijdens evenementen. Zij stelt hiertoe onder andere extra afvalbakken beschikbaar.

Buiten Beter

Een nieuwe ontwikkeling die een betere communicatie tussen gemeente en inwoners / ondernemers op het gebied van schoon en heel kan bewerkstelligen is de Buiten Beter applicatie voor smartphones. Met deze applicatie kan iedereen met behulp van een foto melding maken van een probleem in de buitenruimte. Daarnaast kunnen gemeenten na het oplossen van het probleem via dezelfde weg feedback geven aan de melder.

Gemeenteschoon

Om gemeenten met communicatie ten aanzien van zwerfafval op weg te helpen heeft Gemeente Schoon de Communicatiewijzer Zwerfafval ontwikkeld. Ook deze is bij dit rapport meegezonden. Daarnaast beschikt Gemeente Schoon over te personaliseren communicatiemateriaal waar de gemeente Etten-Leur kosteloos een beroep op kan doen.

Rijsbergseweg – KSE

Pluspunten

- Direct contact tussen de school en de gemeente

Verbeterpunten

- Het organiseren van meerdere jaarlijkse acties samen met de school om bewustwording ten aanzien van zwerfafval te vergroten, bijvoorbeeld door een cabaretgroep uitnodigen die een zwerfafval-sketch tussen het publiek opvoert;
- Maak gebruik van communicatiemiddelen van www.gemeenteschoon.nl. Deze site heeft verschillende passende communicatiemiddelen gratis beschikbaar.
- Introduceer de smartphone applicatie 'Buiten Beter'
- Maak gebruik van landelijke programma's, zoals
- Opschoondag van Nederland Schoon.

Winkelplein Kerkwerve

Pluspunten

- De directe communicatie tussen de gemeente, bewoners en ondernemers

Verbeterpunten

- Het organiseren jaarlijkse gerichte acties, zoals een handhavingsdag waarbij de toezichhouders de ondernemers en het publiek positief informeren over het gezamenlijke belang van schone omgeving en de regels rondom het zwerfafval. Campagnemateriaal en andere bruikbare documenten ter ondersteuning van een dergelijke actie zijn gratis beschikbaar op www.gemeenteschoon.nl

3.7 Handhaving

Analyse

Handhaving is een belangrijk instrument bij de aanpak van zwerfafval-problematiek. Het is een middel om het signaal af te geven dat het veroorzaken van zwerfafval niet langer meer getolereerd wordt. Veroorzakers van zwerfafval zijn onder meer burgers, consumenten en verkeersdeelnemers die restafval op straat weggooiden, maar ook ondernemers die bedrijfsafval in gemeentelijke afvalbakken deponeren.

Zowel in de preventieve handhaving (het duidelijk maken van regels en sancties) als repressieve handhaving (opleggen van sancties) zijn nodig. Handhaving is niet alleen het sluitstuk van het beheer, maar ook een belangrijk gedragsinstrument. Daar waar de faciliteiten voorhanden zijn, maar gedrag en mentaliteit de voornaamste hindernissen is een beroep op repressieve handhaving het meest probate middel. Handhaving moet altijd gepaard gaan met goede communicatie rondom de activiteiten wil de effectiviteit optimaal zijn. Zie voor een goede inbedding van handhaving de basishandreiking zwerfafval. www.gemeenteschoon.nl/.../Basishandreiking-aanpak-zwerfafval.pdf

Wegens de bezuinigingen heeft het handhaven op het zwerfafval geen prioriteit.

Tijdens de schouw zijn er een aantal zaken opgevallen die te herleiden zijn naar gedrag en mentaliteit van scholieren, bezoekers en/of bewoners. Juist op deze aspecten kan handhaving een doorslaggevende rol spelen

Rijsbergseweg- KSE en Winkelplein Kerkwerve

Verbeterpunten

- Leg een aantal keer per jaar een extra accent op het geven van informatie over de regels rondom het zwerfafval en positief informeren over het gezamenlijke belang van de schone omgeving. Ter ondersteuning van een dergelijke actie is veel campagne- en ander bruikbaar materiaal te vinden op de site van de Gemeente Schoon
- Wijs ondernemers op hun verplichting bij te dragen aan het schoonhouden van hun bedrijfsomgeving in het kader van het Activiteitenbesluit Zwerfafval
- Controleer of afspraken worden nagekomen en zet in op repressieve handhaving
- Maak zwerfafval hogere prioriteit van Handhaving

4. Maatwerkplan

4.1 Inleiding

Uit de analyse van de huidige situatie en de daaruit voortvloeiende aandachtspunten, volgt een aantal maatregelen. In dit maatwerkplan worden deze maatregelen uitgewerkt. Daarbij worden voor zo ver mogelijk de betrokken partijen benoemd, de aanpak en de voorgestelde te nemen acties en stappen.

4.2 Maatregelen en acties

Maatregel 1

Voorzieningen Route Rijsbergseweg-KSE

Doelgroep: Gemeente Etten-Leur
Doel: Voldoende en goed bruikbare voorzieningen
Betrokken partijen: Gemeente

Voorgestelde acties

- Ontwikkelen tekstplaatjes/tegel met een (soortgelijke) test: "Geen bak, hou afval op zak"
- De Blikvanger daagt en nodigt het publiek uit om blikjes en dergelijke gericht weg te gooien. Het heeft echter ook een opvoedend aspect: de inhoud maakt duidelijk hoeveel vuil er zonder de Blikvanger in het milieu terecht zou zijn gekomen. Natuur- en milieubehoud wordt zo zichtbaar voor het publiek.

Voorzieningen Winkelplein Kerkwerf

Doelgroep: Gemeente
Ondernemers
Doel: Voldoende en goed bruikbare voorzieningen
Betrokken partijen: Gemeente
Ondernemers

Voorgestelde acties

- Vervangen afvalbakken
- Ondernemers stimuleren om extra afvalbakken te plaatsen bijvoorbeeld van Nederland Schoon
- Uitdelen van kauwgom-wraps

Maatregel 2

Participatie Rijsbergseweg – KSE

Doelgroep:	Scholieren, publiek
Doel:	Verhogen participatie om gezamenlijk tot een schonere omgeving te komen
Betrokken Partijen:	Scholieren, Gemeente

Voorgestelde acties:

- Verhoog betrokkenheid van de scholieren door ze uit te nodigen voor de schouwrondes van de gemeente
Laat de school gerichte preventieve acties organiseren
- Laat de school beschikbaar lesmateriaal gebruiken voor de voorlichting van de scholen

Participatie Winkelplein Kerkwerve

Doelgroep:	Ondernemers, scholieren, publiek
Doel:	Verhogen participatie om gezamenlijk tot een schonere omgeving te komen
Betrokken partijen:	Ondernemers, gemeente, school

Voorgestelde acties:

- Maak afspraken met ondernemers en scholen. Laat de supermarkt de jongeren aanspreken op het moment dat de jongeren zwerfafval op of rondom het plein weggooien. De supermarkt heeft namelijk een sociale verantwoordelijkheid. Laat de scholen een aantal maal per jaar de leerlingen de snoeproutes zelf opruimen. Op deze manier maak je de jongeren bewust van zwerfafval.
- Maak afspraken met betrekking tot de medeverantwoordelijkheid voor ondernemers ten aanzien van het voorkomen en opruimen van zwerfafval. Zet 'schoon' als aandachtspunt op de agenda en maak een projectgroep verantwoordelijk voor de aanpak van dit thema
- Laat de ondernemers gerichte preventieve en schoonmaakacties organiseren op basis van integrale samenwerking
- Verhoog de betrokkenheid van ondernemers door hen uit te nodigen voor de schouwrondes van de gemeente

Maatregel 3

Communicatie Rijsbergseweg – KSE

Doelgroep: Scholieren, publiek
Doel: Gericht communiceren om gezamenlijk tot een schonere omgeving te komen
Betrokken Partijen: Scholieren, Gemeente

Voorgestelde acties:

- Organiseer meerder jaarlijkse acties samen met school om bewustwording ten aanzien van afval te vergroten, bijvoorbeeld door een cabaretgroep uit te nodigen die een zwerfafval sketch tussen het publiek opvoert
- Maak gebruik van communicatiemiddelen van www.gemeenteschoon.nl . Deze site heeft verschillende passende Communicatiemiddelen gratis beschikbaar
- Introduceer de smartphone applicatie 'Buiten Beter'
- Maak gebruik van landelijke programma's

Communicatie Winkelplein Kerkwerve

Doelgroep: Ondernemers, publiek, scholieren
Doel: Gericht communiceren om gezamenlijk tot een schonere omgeving te komen
Betrokken partijen: Ondernemers, gemeente, school

Voorgestelde actie

- Organiseer jaarlijkse gerichte acties, zoals een handhavingdag waarbij de toezichthouders de ondernemers en het publiek positief informeren over het gezamenlijke belang van schone omgeving en de regels rondom het zwerfafval.
- Introduceer de smartphone applicatie ' Buiten Beter'
- Maak gebruik van communicatiemiddelen van www.gemeenteschoon.nl
- Maak gebruik van landelijke programma's

Maatregel 4

Handhaving Rijsbergseweg-KSE en Winkelplein Kerkwerve

Doelgroep:	Scholieren, publiek, ondernemers
Doel:	Inzetten van handhaving met zo laag mogelijke budget
Betrokken Partijen:	Scholieren, Gemeente

Voorgestelde acties:

- Leg een aantal keer per jaar een extra accent op het geven informatie over de regels rondom het zwerfafval en positief informeren over het gezamenlijke belang van de schone omgeving. Ter ondersteuning van een dergelijke actie is veel campagne- en ander bruikbaar materiaal te vinden op de site van de www.gemeenteschoon.nl.
- Wijs ondernemers op hun verplichting bij te dragen aan het schoonhouden van hun bedrijfsomgeving in het kader van het Activiteitenbesluit Zwerfafval
- Controleer of afspraken worden nagekomen en zet in op repressieve handhaving
- Maak zwerfafval hogere prioriteit van Handhaving

5. Overdracht naar uitvoering

Doordat de gemeente Etten-Leur in stedelijkheidsklasse 3 valt, kan de gemeente niet automatisch aanspraak maken op ondersteuning vanuit het Agentschap NL in perceel 2 van het 'Gemeente Schoon' traject. Wel kan Etten-Leur zich opgeven voor een thematisch traject vanuit het Gemeente Schoon project. Thematrajecten kunnen bestaan uit: participatie, communicatie, reiniging, inrichting van de openbare ruimte, plaatsing en beheer van afvalbakken, monitoring en jongeren.

Elk thematraject start met een intakegesprek met het begeleidende, gespecialiseerde adviesbureau. Tijdens dit gesprek worden de huidige situatie en de wensen en verwachtingen binnen de gemeente voor het thematraject in beeld gebracht. Daarna nemen verschillende gemeenten deel aan een workshop waarin de kennis over het thema wordt behandeld en vertaald naar de gemeentelijke praktijk. Na de workshop krijgt de gemeente een aantal adviesdagen van het begeleidende bureau als hulp bij de start van het thematraject in de gemeente. Het traject wordt afgesloten met een terugkomdag, waarop ervaringen tussen gemeenten worden uitgewisseld.

Daarnaast kan de gemeente voor meer informatie en handreikingen terecht op de website www.gemeenteschoon.nl. Op deze pagina worden diverse mogelijkheden aangereikt die gemeenten kunnen gebruiken bij de aanpak van zwerfafval. Voorbeelden daarvan zijn communicatiemateriaal dat kan worden ingezet bij campagnes, maar ook documenten zoals een handleiding voor het maken van een communicatieplan of het opzetten van een participatietraject.

6. Bronnen

- Notitie stadsbeheer 2011
- Resultaten gemeentelijke schouw
- www.etten-leur.nl
- Interview de heer W. Welvaarts en mevrouw A. Selbach

7. Bijlagen

Contactpersonen

W. Welvaarts

A. Selbach